

Jag vill inte tro, jag vill veta... !

Texten utgör det inledande kapitlet till boken

"'Världslärare' eller 'Falsk profet' – en kärleksfull granskning av Martinus kosmologi"

Pia Hellertz (2002)

Jag har i 25 års tid kritiskt granskat Martinus kosmologi från olika perspektiv. Egentligen har jag varit så upptagen av det, att jag först de senaste 10 åren beslutat mig för att fördjupa mig i själva kosmologin. Jag hade varit "frälst" tidigare. Jag var under några år marxist-leninist och maoist på 70-talet. Jag var övertygad om att deras läror inte bara var teorier om sanningen, utan Sanningen själv. Det fina med de marxistiska läroarna var att de var materialistiska. De höll sig till sånt vi kunde se med våra ögon och känna med våra händer. Vi kunde mäta och väga oss fram till Sanningen. Det var tryggt.

Men så fick jag kunskaper och erfarenheter som låg utanför dessa materialistiska ramar. Jag studerade parapsykologi, humanistisk psykoterapi och hypnos och fick uppleva fenomen som inte gick att mäta och väga och förstå med mina vanliga förståelse- och förklaringsmodeller. Min trygga värld rasade.

Detta "uppvaknande" skedde i mitten av 70-talet och det blev smärtsamt. Jag gick in i en period av rotlöshet, ångest och förtvivlan. Dels p.g.a. att min trygga grund rasade, dels p.g.a. att jag "hade gått på det hela". Jag "hade låtit lura mig".

Under två års tid var min värld i gungning. Jag läste mycket och testade kritiskt det jag läste. Jag gick också i psykoterapi för att få ordning på tankar och känslor.

När jag hösten 1978 kom i kontakt med Martinus kosmologi mötte jag en teori som tillfredsställde mina behov av logiska och vettiga svar.¹ Men eftersom jag inte ville bli "frälst" och "lurad" igen så började jag hänsynslöst och kritiskt att granska varje fog, varje plugg, varje skruv i detta enorma teoribygge mot andra teorier och mot mina egna erfarenheter. Om jag hade läst mycket tidigare så formligen slukade jag böcker under de närmaste åren. Jag läste om buddism och antroposofi, om astrologi och teosofi, om kristendom och schamanism, om New Age och sekterism, om humanistisk psykologi och filosofi.

Under tiden 1987 till 1999 har jag dessutom varit forskarstuderande

¹ Birgit Lilja hade en artikel om Martinus kosmologi i *Primalbladet* någon gång på hösten 1978. Den artikeln fick radikala konsekvenser för mitt liv. Jag slutade äta kött, slutade röka och slutade med alla alkoholhaltiga drycker och blev "renlärigare än de renläriga" under några år.

vid Göteborgs och Örebro universitet då jag deltog i ett stort antal akademiska forskarkurser.²

Kriterier för kritisk analys

Genom dessa studier utvecklade jag successivt ett synsätt och ett förhållningssätt till studier och kunskap och jag utvecklade ett antal kriterier med vilka jag granskade, godtog och förkastade teorier, läror och delar av läror (se nedan).

Under flera år på 1990-talet har jag också på fritiden arbetat med ett ”Wäxthus”, en kursgård för personlig växt och utveckling, i Örebro, där vi hade föredrag och kurser om olika läror och s.k. ”New-Age-profeter”. Även dessa erfarenheter och kunskapar har hjälpt mig utveckla min insikt om vikten av att kritiskt granska och reflektera över olika lärors och lärares budskap om man är andlig sökare. Jag lärde mig att det fanns stora risker involverade om man ”hamnade fel”.³

Mitt sökande och mitt kritiska granskande har i nuläget lett till att jag tagit ställning för att Martinus kosmologi är den ”andliga karta”, som jag vill navigera efter i den svåra tid vi är inne i. Martinus kosmologi har under dessa 25 år hållit för alla kritiska angrepp jag utsatt den för.

Trots att jag nu till 100% accepterat kartan så är jag öppen för möjligheten att kullkasta den. Jag välkomnar alla argument som skulle hjälpa mig med det. Jag har ingen lust att kasta bort ytterligare en massa tid och energi på en livsåskådning, som inte håller ”när det stormar”.

Mångfald av kartor

Det finns idag en mångfald av läror för andliga sökare. Hur ska vi hitta rätt? Hur ska vi undvika att lockas in i villoläror? Vilka kriterier ska vi välja för att skilja fel från rätt, agnarna från vetet, fåren från getterna, Profeten från de falska profeterna, Kristi budskap från villolärorna? Räcker det med kriterierna ”Det känns rätt” eller ”Det verkar vettigt”? Å andra sidan kanske det inte är möjligt att nå gemensamma kriterier för analysen. Det kanske är så ändå att analysen i botten vilar på just denna ”magkänsla”, ”intuition”: ”Det känns rätt”. ”Det verkar logiskt”. ”Det låter vettigt”.

Jag har diskuterat och samtalat med många under årens lopp. Det är ofta svårt att hitta ett gemensamt språk för dessa samtal. Ett par exempel på dessa svårigheter är följande kommentarer jag fått på vägen: ”Men Pia, måste Gud vara logisk?” ”Gud kanske har en helt annan logik än du har.” Då är fortsatta samtal, åtminstone om detta tema, inte längre möjliga – i nuläget.

² Jag har undervisat på heltid på Örebro universitet sedan 1987 samt som timlärare innan dess ett tiotal år.

³ Det har utvecklats ett nätverk av personer som haft omskakande upplevelser kopplade till meditation, andligt sökande och andliga tekniker för personlig utveckling. Initiativtagare är Marja Savola. Hemsidor är bland andra: <http://www.kundalini.just.nu>, <http://www.kundalini-info.org>, och <http://upplysning.just.nu>. Marja är inspirerad av Martinus kosmologi.

Kosmiskt medvetande

Först vill jag poängtera att Martinus kosmologi för oss bara är en *teori*. Martinus själv menar att den är hans självupplevda *Sanning om existensen*. Om detta berättar jag i kapitel 1.

Med hjälp av sitt kosmiska medvetande har Martinus skrivit ett antal böcker och artiklar samt hållit en stor mängd föredrag under 14 de 60 år han arbetade med sitt verk (1921⁴ -1981). Martinus själv informerade i slutet av sitt liv⁵ om att hans samlade verk ska heta "*Tredje Testamentet*" och utgöra en fortsättning på Bibelns "*Gamla Testamentet*" och "*Nya Testamentet*" samt utgöra den av Kristus aviserade "*Hjälparen den helige ande*" som, enligt Johannes evangelium,

"Fadern skall sända i mitt namn, han skall lära eder allt och påminna eder om allt vad jag har sagt eder" (Joh. kap 14:26).

Men Martinus betonar att vi inte ska TRO, vi ska forska, kritiskt granska och pröva teorin i våra liv.

Ingen religion, ingen kyrka

Kosmologin är inte en *religion* i den bemärkelsen att den ska vara en trossak, en grund för religiösa rörelser och dyrkan, för ritualer och ceremonier, för högmässor och predikningar. Martinus menar att kosmologin är svaret på den längtan som många humanistiska materialister har idag, d.v.s. människor som inte längre kan eller vill tro på sin barndoms Gud, som inte längre över huvud taget har förmågan att bara tro, utan vill ha vetenskap, kunskap. Martinus kallar kosmologin för en "*andlig vetenskap*". Vi vill studera, forska, kritiskt granska, undersöka, testa hypoteser, förkasta. Det kommer inte att finnas några kyrkor eller samfund på "*kosmologisk*" grund. Det får inte skapas föreningar eller sekter omkring kosmologin. Det finns ingen rörelse som man kan bli medlem i eller betala medlemsavgift till, men det betyder inte att kosmologin kommer att gå fri från försök att bilda sekter eller rörelser.

Personligen tror jag att det är en av våra stora intellektuella utmaningar framöver att finna kriterier för hur vi ska välja vem vi vill bli undervisad och vägledad av och inte.

⁴ Martinus "*kosmiska elddop*" inträffade den 24 mars 1921.

⁵ I ett brev daterat den 11 november 1975 skriver Martinus till en av sina vänner: "*Jag håller på att arbeta intensivt med den av många människor motsedda boken Tredje Testamentet. Men här måste jag tillkännage, att nämnda Tredje Testamentet inte bara är en liten bok på eventuellt hundra sidor. Det är ingenting mindre än alla mina redan manifesterade böcker, skrifter, symboler och tidskrifter tillsammans.*" (Citerat ur Kosmos 2002, nr 9, sid. 215.) Se även *Samarbejds Strukturen*, kap. 13 b.

De kriterier jag valde

Efter några års studier och diskussioner upptäckte jag att de kriterier jag hade utvecklat som utgångspunkter för mina kritiska analyser var:

- 1) Det eviga levande och upplevande *Jaget*⁶.
- 2) Existensen av den totalt kärleksfulla, allvisa och allsmåttiga *Guden i vilken vi alla "lever, rör oss och är till"*.
- 3) *Reinkarnationen* som en utvecklingsstege.
- 4) Slumpen kan inte existera. Allt måste vara *möjligt att förstå*. Det måste finnas andliga naturlagar. Guds vägar måste vara uttrasslade.
- 5) Livet måste ha en *högre mening* och den är möjlig att förstå.
- 6) *Bibeln och Kristus* hade en viktig funktion – det gällde bara att förstå vilken.
- 7) Den totala *jämställdheten* mellan allt levande.

Ja, det var väl ungefär mina utgångspunkter i mitt kritiska granskande. Det visste jag inte inledningsvis. Kriterierna blev medvetna under mina studier och i mina samtal med andra, både Martinusanhängare och andra. Jag valde bort de teorier, ideologier och läror som inte levde upp till samtliga av dessa sju kriterier.

Olikheterna är mest spännande...

Man kan se på kosmologin på två olika sätt. Dels kan man se Martinus kosmologi på samma nivå som och som en bland många likartade nyandliga läror. Det är många läror idag som ytligt sett talar om reinkarnationen och karmalagen, om kärlek och förlåtelse, om tolerans och förståelse, som t.ex. Antroposofi, Teosofi, Hylozoik, Ambres lära, Summit Lighthouse och många riktningar inom den s.k. New Age. Detta synsätt innebär att det inte spelar någon större roll vilken lära eller religion man väljer.

Men man kan också se kosmologin som den lära som ger alla de tillfredsställande svaren på de stora livsgåtorna, de frågor, som alla andra läror inte klarar av att svara på, på ett tillfredsställande sätt. Martinus kosmologi blir därmed överordnad alla andra världsbilder. Det innebär att Martinus kosmologi förklarar (och försvarar) alla andra läror och ideologier, samt de brister och tillkortakommanden som finns i dem.

Jag tenderar att idag inta detta senare förhållningssätt. Därför känns mina kritiska analyser extra angelägna. Jag har vänner som säger att det är viktigt att fokusera på *likheterna* mellan de olika läror. Min ståndpunkt är istället att det

⁶ Den huvudsakliga hjälpen att utveckla detta kriterium fick jag av Max Käck både i samtal och i hans bok *Varat och medvetandet – En introduktion till metafysiken i Martinus Kosmologi*. (Käck, 1993) Stiftelsen Informationscentrum Martinus Kosmologi.

är *olikheterna* som är de mest spännande att studera och analysera. Inte för att debattera om Sanningen utan just för att utveckla analyskriterier som hjälp för den andliga sökaren – kriterier som kan anammas för det egna sökandet eller förkastas efter kritisk granskning.

Disposition över föreliggande bok

Under årens lopp har jag skrivit ett antal artiklar och utkast till artiklar, där jag kritiskt granskat och reflekterat över Martinus utvecklingsteori, hans världsbild, hans människosyn, kunskapssyn och samhällssyn. Några artiklar har varit införda i tidskriften Ny Kultur, som tyvärr lagts ner. Andra texter kom aldrig så långt.

Jag har under några år känt behov av att sammanställa dessa artiklar till en liten bok. Det kändes tråkigt att de skulle försvinna in i det förflutnas glömska. Jag lade ner en del arbete och engagemang på dem. Dessutom hoppas jag fortfarande de kan göra nytta som inspiration för andra som vill kritiskt reflektera och diskutera analyskriterier för sina studier och sitt sökande.

Det är några teman som ständigt återkommit i mitt tänkande, i mina föreläsningar och i artiklar under årens lopp.

Eftersom jag i min egenskap som universitetslärare blivit djupt intresserad av lärande, kunskapssyn och pedagogik blev det ett spännande projekt för mig att studera *Martinus pedagogik* inspirerad av en forskare som studerat Jesu pedagogik. Dessa studier redovisar jag i kapitel 2.

Frågan om *hur man ska skilja Profeten från de Falska profeterna* som nämns i Bibeln, de som ska komma i ”den yttersta tiden” och ”förvilla” oss, har varit ett ständigt återkommande tema för mina diskussioner under flera år. Detta tema behandlas i kapitel 3.

I kapitel 4 funderar jag över om det finns *sektaristiska tendenser* i ”Martinusrörelsen” med utgångspunkt från sektteorier och forskning om sekter. Jag fick under ett par år anledning att fördjupa mig i frågan om destruktiva sekter, både privat och som universitetslärare.

Ett annat tema som engagerat mig är *de andliga naturlagarna*, framförallt *reinkarnationsprincipen* och lagen om sådd och skörd eller *karmalagen*. I kapitel 5 och 6 granskar jag dem närmare. Jag har en hypotes om att när dessa andliga lagar blir allmänt vedertagna så kommer det att leda till ett radikalt paradigmskifte i allas tänkande och få stora konsekvenser för vår vetenskaps- och kunskapssyn och för livet över huvud taget. Jag tror också att det inte kommer att dröja alltför länge innan åtminstone reinkarnationshypotesen kommer att bekräftas och därmed etableras. Tankarna är redan mycketutbredda hos ”vanligt folk” och väldigt många människor tror på någon form av reinkarnation eller överlevande efter döden. Det är ett spännande tema att fungera omkring. Karmalagen blir också alltmer föremål för människors intresse på olika sätt. Fler och fler tror att ”det finns en mening med allt”, att det som händer har något att lära ut och att det inte finns någon slump bakom skeenden i

livet. Men man har inte reflekterat djupare omkring frågan.

Eftersom jag som sagt sedan ett antal år tillbaka ägnat mig åt forskning på Örebro universitet, vilken resulterat i en doktorsavhandling som har en *feministisk ansats*⁷, fick jag anledning att undersöka om denna utgångspunkt var förenlig med mitt intresse för Martinus världsbild. Denna undersökning resulterade i en text som publicerades i Ny Kultur och i något omarbetad form presenteras i kapitel 7.

Eftersom jag hoppas att min bok också ska läsas av nyfikna läsare som inte tidigare stött på Martinus kosmologi, så startar jag med att på mitt personliga sätt, i kapitel 1, presentera hans kosmologi, hans världsbild och utvecklingssyn, så som han presenterat den i "*Livets Bog*" och hans övriga samlade produktion, d.v.s. i "*Tredje Testamentet*". Jag har genomgående redovisat mina källor i fotnoter samt i litteraturlistan för att den intresserade läsaren ska kunna kritiskt granska mina källor och utsagor. Jag välkomnar samtal omkring mina ståndpunkter.

Eftersom flera av kapitlen varit publicerade som artiklar i Ny Kultur och andra avsåg att bli det, förekommer vissa upprepningar i olika kapitlen. Jag valde att låta dessa stå kvar eftersom de har sin funktion i det sammanhang de förekommer i. Jag hoppas läsaren ser dessa som en lärorik repetition av tankarna.

Tack

Det finns många människor som har stimulerat mitt "kosmologiska tänkande" och som jag vill passa på att tacka här. Främst gäller det Max Käck, som under många år varit min mest inspirerande lärare när det gäller Martinus tankar. Under vår tid på Kosmosgården i Varnhem fanns också Ingemar Fridell och Harald Berglund bland dem som hjälpte mig tränga in i kosmologins mysterier. Den person som på många sätt kom att betyda mest för mig på ett personligt plan är Sigbritt Therner, som startade sina kosmologistudier på 1950-talet och som startade verksamheten på Kosmos i Varnhem. Hon har varit en fantastisk samtalspartner under många år och är det fortfarande. Trots sina 87 år är hon ung i tanke och analys och en stimulerande vän. Henne vill jag tillägna denna lilla bok.⁸

Många fler Martinusvänner har varit viktiga samtals- och studiepartners när det gäller Martinus kosmologi under de snart 25 åren. Viljo Mentu, Göran Rudengren, Solveig Langkilde, Sören Grind, Olav Johansson, Sigge Westerlund, Irina Eklund, Ulf Sandström och många, många fler. Tack alla!

⁷ Hellertz, Pia (1999) "*Kvinnors kunskapssyn och lärandestrategier – En studie av tjugosju socionomstuderande kvinnor*", Örebro universitet. Under våren 2003 kommer jag att arbeta med en analys av manliga socionomstuderandes kunskapssyn och lärandestrategier. – Det blev aldrig av. En magisterstudent fick ta hand om empirin för att skriva sin D-uppsats. – Sen hösten 2008 är jag pensionerad, även om jag under cirka fem år fortsatte att handleda och seminariebehandla C- och D-uppsatser. (Okt. 2013)

⁸ Sigbritt Therner lämnade sin fysiska inkarnation den 20 september 2009.

En nära vän som under många år försökt få mig att skriva böcker och aldrig gett upp att inspirera och motivera mig, vill jag särskilt tacka, Willy Elvin. Din tilltro fick mig att våga till slut. Tack Agnetha Hjälms för det engagerande och tålmodiga arbete du lade ned för att utveckla mitt manus till en bok och för att du hjälpte mig att utveckla det vackra omslaget.

Dessutom vill jag tacka min älskade familj; min ateistiske son, Magnus, som alltid varit mycket skeptisk till mina konstiga ”idéer”; min dotter, Anna, som är frikyrkligt kristen, trots att hon fick Martinus tankar med modersmjölken. De är båda bevis på att det inte går att indoktrinera barn, trots goda försök. Jag kommer att göra nya försök med mina barnbarn, Molly, Jack, Martin och Catriona⁹. Annas man, Adrian Meehan, som är skotte och katolik och mycket aktiv i den katolska kyrkan, har under flera år varit en mycket kunnig och stimulerande samtalspartner i livsåskådningsfrågor. Tack för att ni finns i mitt liv!

Örebro i november 2002

Pia Hellertz

⁹ Catriona föddes efter bokens tillkomst.